

Eindadvies NHTV

24 oktober 2016

1. Inleiding

De Reviewcommissie (hierna commissie) heeft kennisgenomen van:

- de prestatieafspraken zoals vastgelegd in de beschikking van 3 november 2012,
- de rapportage over het Centre of expertise Tourism, Leisure & Hospitality (CELTH) van 26 april 2016,
- de rapportage van NHTV van 25 mei 2016 over voornoemde prestatieafspraken van 3 november 2012 in het jaarverslag 2015,
- de aanvullende informatie in de notitie van 21 juni 2016 aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, en
- de door NHTV verschaftte aanvullende informatie na het gesprek van 19 september 2016, d.d. 23 september 2016.

De commissie heeft op 19 september 2016 een gesprek gevoerd met het College van Bestuur van NHTV. Naar aanleiding van vragen van de commissie heeft NHTV de rapportage toegelicht. Tevens heeft de commissie op 18 mei 2016 een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van het Centre of expertise Tourism, Leisure & Hospitality (CELTH) van 26 april 2016.

In dit advies geeft de commissie – op basis van de schriftelijke informatie en het gevoerde gesprek – haar oordeel over de resultaten van bovengenoemde afspraak.

In dit advies komen achtereenvolgens aan de orde:

- het oordeel van de commissie over de geboekte resultaten voor de in 2012 ten aanzien van onderwijs en onderzoek (profilering, zwaartepuntvorming en valorisatie) geformuleerde ambities;
- het oordeel van de commissie over de geboekte resultaten voor de in 2012 ten aanzien van onderwijskwaliteit en studiesucces geformuleerde ambities;
- het eindadvies van de commissie aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

De commissie merkt op dat zij het voorstel voor de prestatieafspraken van NHTV in 2012 heeft beoordeeld als 'zeer goed'. In 2012 heeft NHTV ambities geformuleerd voor de verplichte indicatoren bij onderwijskwaliteit en studiesucces. Bijlage 1 bevat een overzicht van de realisatie in 2015.

2. Profilering, zwaartepuntvorming en valorisatie

2.1 Profilering onderwijs

Onderwijsdifferentiatie

NHTV wenst zich te profileren als een zelfstandige internationale instelling voor hoger onderwijs en onderzoek die zich richt op de ontwikkeling van de beroepspraktijk en academische kennis in de specialistische domeinen van Digital Entertainment, Hotel &

Facility, stedenbouw, logistiek & mobiliteit, toerisme, en vrije tijd. NHTV afficheert zich als de enige hogeschool die naast hbo-opleidingen ook wetenschappelijk onderwijs aanbiedt. In haar prestatieafspraken sprak NHTV uit te streven naar meer diversiteit in het onderwijs via het honoursprogramma, professioneel verrijkte driejarige trajecten voor vwo'ers en bijbehorende masteropleidingen. Haar professionele masteropleidingen wil ze koppelen aan de topsectoren. Verder ambieerde ze een toename van het aantal studenten dat studiepunten in het buitenland behaalt. NHTV wil het aantal studenten in de technische opleidingen (buiten de opleiding International Game Architecture and Design) in de periode tot 2016 met 5% laten toenemen.

De commissie stelt vast dat de doelen met betrekking tot de instroom in techniek zijn gerealiseerd. In de periode tot eind 2015 is een toename van 8% in de technische opleidingen te zien. In het kader van de bijdrage aan de topsector Logistiek is in 2015-2016 een instroom gerealiseerd van 240 studenten in beide logistieke opleidingen. Vanaf het studiejaar 2014-2015 bieden op een na alle opleidingen een driejarig traject voor vwo'ers aan, zoals overeengekomen in de prestatieafspraken. Ultimo 2015 zou het aantal studenten met een vwo-vooropleiding 15% van de studentenpopulatie in de bacheloropleidingen bedragen, een doelstelling die met een resultaat van 13% niet helemaal is gehaald. Hierbij merkt NHTV op dat de vwo-trajecten een jaar later dan oorspronkelijk voorzien, van start zijn gegaan (de wetgeving had een jaar vertraging). In de prestatieafspraken was ook vastgelegd dat 60% van de afgestudeerden minimaal 30 EC in het buitenland zou behalen. Dit percentage was bij de nulmeting 52% en is ultimo 2015 met 48% onder de streefwaarde uitgekomen. Daarbij tekent NHTV aan dat er een grote groep studenten naar het buitenland gaat maar daar geen 30 EC behaalt. In 2015 behaalde 2% van de studenten tussen de 21 en 30 EC in het buitenland, 12% tussen 11 en 20 EC en 25% minder dan 10 EC.

Hoewel NHTV er geen prestatieafspraken over had geformuleerd kan wel worden vastgesteld dat per 1 september 2015 de techniekconversie is geëffectueerd en vrijwel alle techniekopleidingen onderdeel zijn geworden van een brede bachelor (stamopleiding). Als gevolg van deze conversie biedt NHTV nu drie brede opleidingen in het technisch domein.

Onderwijsaanbod

De prestatieafspraken van NHTV bevatten de ambitie het opleidingsaanbod uit te bouwen met wo-bachelor- en masteronderwijs binnen de kennisdomeinen van NHTV waarvoor in Nederland nog geen pendant is (toerisme en leisure).

De afgelopen jaren zijn twee nieuwe masteropleidingen gestart (de professionele masteropleiding Game Technology en de academische masteropleiding Leisure Studies) en is bekostiging gerealiseerd voor de al bestaande professionele masteropleiding Media Innovation. De bekostigingsaanvraag voor de professionele masteropleiding Imagineering werd niet erkend door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs. Omdat een haalbaarheidsonderzoek uitwees dat een professionele master op het gebied van logistiek niet haalbaar was, is het voornemen om deze te ontwikkelen voornamelijk niet ten uitvoer gebracht. Inmiddels wordt dit besluit heroverwogen in de context van de uitvoering van het bestuursakkoord van de provincie Noord-Brabant waarin een kennishub logistiek in Breda is voorzien. NHTV had niet het plan het aanbod van Associate Degree (Ad) opleidingen uit te breiden, tenzij er een directe markt is. NHTV heeft één Ad (Functiegericht toerisme en recreatie). NHTV heeft besloten geen nieuwe Ad te ontwikkelen en niet verder te participeren in de ontwikkeling van een Regionaal Associate College West-Brabant/Zeeland omdat ze de Ad niet vindt passen bij haar profiel.

2.2 Onderzoek en valorisatie

Zwaartepuntvorming

De prestatieafspraken van NHTV bevatte de ambitie om het onderzoek – in relatie tot het onderwijs – verder te versterken en daarin meer focus en massa aan te brengen en aan te sluiten bij zowel regionale vraagstukken als de societal challenges genoemd in het Horizon 2020 Framework Programme van de Europese Commissie.

NHTV had de ambitie om iedere docent (met enkele uitzonderingen) met een aanstellingsomvang van tenminste 0,7 fte een rol te laten vervullen in onderzoek (in onderwijs gebonden onderzoek, consultancy en ontwerp; praktijkgericht onderzoek dan wel wetenschappelijk onderzoek). Ondanks de bescheiden onderzoekscapaciteit heeft NHTV in de afgelopen periode een respectabel aantal onderzoekprojecten uitgevoerd, met nationale en internationale partners. NHTV ambieerde een 25% groei in publicaties in (inter)nationale wetenschappelijke en/of vaktijdschriften. Deze ambitie is met een groei van ruim 30% (van 239 in 2011 naar 312 in 2015) ruimschoots gerealiseerd. Conform de prestatieafspraken heeft NHTV (pervoerder) samen met Stenden Hogeschool en HZ University of Applied Sciences het Centre of Expertise Leisure, Tourism & Hospitality (CELTH) opgebouwd. Het Centre of expertise heeft inmiddels een duidelijke positie in de markt verworven. Bijlage 2 bevat een oordeel van de commissie over de voortgang van het Centre of expertise CELTH, waarvan NHTV trekker is.

NHTV is één van de zes hogescholen die participeren in het Centre of expertise KDC Logistiek, waarvan de Hogeschool van Amsterdam pervoerder is en dat direct gelieerd is aan de topsector Logistiek. Verder wil NHTV een eigen Centre of Expertise voor Digital Experiences in 2016 van start laten gaan. De ontwikkeling van dit kenniscentrum, dat aansluit bij de topsector Creatieve Industrie en was voorzien in de prestatieafspraken, heeft enige vertraging ondervonden.

NHTV rapporteert dat het proces om de zwaartepunten voor haar onderzoek te selecteren meer tijd heeft gekost dan aanvankelijk was ingeschat. In 2015 zijn drie zwaartepunten gekozen: Designing and managing experiences; Making places, shaping destinations; en People and goods on the move.

Valorisatie

NHTV voorzag in de prestatieafspraken een sterke bijdrage aan het Valorisatieprogramma West- en Midden-Brabant. Daarbij hoort samenwerking met het bedrijfsleven en de lokale overheden alsmede aansluiting bij de relevante regionale economische speerpunten. Het stimuleren van ondernemerschap, ondersteunen van startende ondernemers en het realiseren van nieuwe bedrijvigheid via het Transfer Office maken daar deel van uit. Ondernemerschapsonderwijs is al jaren ingebouwd in de diverse onderwijscurricula en NHTV-breed wordt er een honourstrack Entrepreneurship en een minor ondernemerschap aangeboden. Ook hebben studenten de mogelijkheid af te studeren binnen hun eigen bedrijf.

De commissie constateert dat NHTV met Tilburg University en Avans Hogeschool participeert in het Valorisatie-programma West- en Midden-Brabant (VPWMB) dat loopt van 2011 tot en met 2017. NHTV is ruim vertegenwoordigd in samenwerkingsverbanden die bijdragen aan de kennisontwikkeling in de regio en daarbuiten. Zo is NHTV direct betrokken bij de topsector Logistiek door deelname aan de Human Capital Tafel en werkt ze samen met TKI Dinalog, het topkennisinstituut voor de landelijke topsector Logistiek dat in Breda is gevestigd. NHTV participeert in de Taskforce Logistieke Agenda Brabant, de Strategic Board Delta Region, Leisure Academy Brabant, de Efteling Academy en het

Midpoint Centre for Social Innovation. Het onderzoek op het terrein van Digital Entertainment en Imagineering sluit direct aan bij de topsector Creatieve Industrie. Voor de ondersteuning van startende ondernemers en spin-offs werkt NHTV samen met Starterslift, de Brabantse organisatie die startende innovatieve ondernemers faciliteert met ondersteuning vanuit de Provincie Noord-Brabant en de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij.

2.3 Voortgang ten aanzien van profilering, zwaartepuntvorming en valorisatie

De commissie stelt vast dat NHTV vrijwel alle ambities op het terrein van onderwijsdifferentiatie en –aanbod heeft gerealiseerd. Er is meer instroom van studenten in de technische en logistieke opleidingen, er zijn driejarige trajecten voor vwo'ers, en er is voortgang gemaakt bij de internationalisering van NHTV. Het profiel is de afgelopen jaren conform de prestatieafspraken verder versterkt met het honoursprogramma en nieuwe professionele en wetenschappelijke masteropleidingen. De NHTV kent een hoog percentage goede of excellente beoordelingen in NVAO-accreditaties. Vijf van de tien voltijd bacheloropleidingen scoren in de top drie van de Keuzegids HBO Voltijd 2015. De ambities op het terrein van onderzoek en valorisatie zijn eveneens grotendeels gerealiseerd. Naast het penvoerderschap voor het Centre of expertise CELTH en de participatie in CoE KDC Logistiek, ontwikkelt NHTV op eigen kracht een expertisecentrum voor Digital Experiences. Het aantal onderzoekspublicaties is aanzienlijk toegenomen. NHTV schenkt verder ruime aandacht aan ondernemerschap – via ondernemerschapsonderwijs en het ondersteunen van startende ondernemers. Daarbij toont NHTV niet alleen een goede regionale verankering, maar participeert ze ook in internationale netwerken.

3. Onderwijskwaliteit en studiesucces

3.1 Kwaliteit en excellentie

Als indicator voor de kwaliteit van het onderwijs koos NHTV in de prestatieafspraken voor de indicator 'deelname van studenten aan het excellentieprogramma'. In 2015-2016 neemt 3,1% van de studenten in de hoofdfase van hun hbo-bacheloropleiding en de studenten die een driejarig vwo-traject volgen deel aan de honourstracks. Daarmee is het geambieerde niveau van de prestatieafspraken (3%) gerealiseerd.

Als aanvullende ambitie koos NHTV in de prestatieafspraken ervoor dat elke voltijd bacheloropleiding per 31 december 2015 in de top drie staat van de laatst verschenen Keuzegids HBO Voltijd. Dit is door vijf van de tien bacheloropleidingen gerealiseerd. Echter, als de later ingevoerde afzonderlijke vestigingsplaatsen van de private opleidingen buiten beschouwing blijven, staan alle opleidingen in de top drie. De prestatieafspraken bevatte tevens de ambitie dat ultimo 2015 de opleidingen bij de NVAO-accreditaties op minimaal 50% van de standaarden goed of excellent zouden scoren. Ondanks dat de afgelopen jaren de beoordeling bij accreditatie aanzienlijk is aangescherpt, ligt het percentage voor de opleidingen die in 2012 of later met goed of excellent zijn beoordeeld op 76%. De ambitie was tevens dat elke opleiding een bijzonder kenmerk krijgt toegekend door de NVAO. De commissie constateert dat vijf van de tien hbo-bacheloropleidingen een bijzonder kenmerk hebben toegekend gekregen. Het gaat hier in de meeste gevallen om het bijzonder kenmerk 'internationalisering'. NHTV merkt op dat gezien de aangescherpte beoordelingen het de afgelopen jaren niet haalbaar is gebleken voor elke opleiding een bijzonder kenmerk te verwerven.

Conclusie

De commissie concludeert dat NHTV haar ambitie ten aanzien van de deelname aan excellentieprogramma's heeft gerealiseerd. De commissie beoordeelt de resultaten ten aanzien van het aspect kwaliteit en excellentie als positief.

3.2 Studiesucces

NHTV rapporteert ten aanzien van onderwijskwaliteit en studiesucces resultaten die voor de uitval in het eerste jaar en switch binnen de instelling vrijwel op het niveau van de in 2012 geformuleerde ambities liggen, maar voor het bachelorrendement (dat is het rendement van herinschrijvers bij dezelfde instelling na C+1, de nominale studietijd plus een jaar) sterk achterblijft bij de ambitie.

Bij de nulmeting was de uitval 28,3%, de ambitie bedroeg 28% en de realisatie in 2015 is 27,2%. Het aantal studenten dat binnen NHTV naar een andere opleiding overstapte bedroeg bij de nulmeting 4,2%, evenals in 2014-2015, waarmee de ambitie van 4% vrijwel gerealiseerd is. Bij de nulmeting was het rendement 74%, in de prestatieafspraken was vastgelegd dat het rendement 75% zou zijn, maar het resultaat is slechts 65,5%.

NHTV rapporteert over de volgende maatregelen die zij ter verbetering van het studiesucces heeft getroffen. In de volle breedte van de instelling is fors geïnvesteerd in maatregelen om het studiesucces te bevorderen. Bij de diverse opleidingen heeft dit op de meest voor verbetering vatbare en gevoelige punten tot verschillende interventies geleid, zoals extra aandacht in het begin van het tweede jaar, benadering van langstuderenden, studiebegeleiding et cetera. Deze maatregelen werden niet specifiek gericht op het meetcohort (cohort 2010-2011), omdat dit naar de mening van NHTV niet zou bijdragen aan structureel beleid maar slechts een vorm van window dressing zou betekenen. De verhoging van het Bindend Studie Advies (BSA) van 42 naar 52 studiepunten is in 2013 gerealiseerd. De opleidingen Hotel Management, Facility Management en International Game Architecture and Design hanteren een BSA van 60 studiepunten.

De commissie constateert dat NHTV de volgende factoren noemt die het studiesucces resultaat beïnvloed hebben. NHTV voert aan dat het cohort 2010 ten tijde van het maken van de prestatieafspraken al aan de studie was begonnen, waardoor veel van de maatregelen, zoals de verhoging van het BSA, niet aan dit cohort besteed waren. NHTV wijst ook op de grotere aandacht die in het hbo is besteed aan verhoging van de kwaliteit van de afgestudeerden. In dit verband heeft NHTV in het curriculum een prominenter plaats toegekend aan onderzoeklijnen, wat voor veel studenten tot studievertraging heeft geleid. NHTV wijst op de extra druk die is ontstaan op examencommissies, waardoor deze in toenemende mate afstuderenden stimuleren om extra tijd in hun afstudeerwerk te investeren voor een beter afstudeerresultaat. Zoveel nadruk leggen op de inhoudelijke kwaliteit, komt volgens NHTV ten laste van het nominaal afstuderen. NHTV stelt verder dat studenten vanwege de slechte economische situatie geen haast hadden om de eveneens verslechterde arbeidsmarkt te betreden. Er zijn daarnaast ook studenten die tijdens hun opleiding een bedrijf(je) starten, met veelal buiten de geplande termijn afstuderen als gevolg: dit geldt bijvoorbeeld voor studenten van de game-opleiding. Tenslotte merkt NHTV op dat in de periode van 1 september 2015, het moment van de eindmeting voor de prestatieafspraken, tot 31 december 2015 nog twintig studenten uit het cohort 2010-2011 zijn afgestudeerd. Door dit aantal in de berekening op te nemen zou het rendement voor het cohort 2010 67% bedragen.

De commissie heeft de volgende overwegingen ten aanzien van de bovenstaande factoren. De commissie constateert over de volle breedte van het hbo een spanningsveld tussen toegankelijkheid, kwaliteit en studiesucces. Dit speelt het sterkst bij de hogescholen die een zeer diverse studentenpopulatie hebben. De commissie tekent daarbij aan dat vanuit het hbo bij het maken van de prestatieafspraken al expliciet aandacht is gevraagd voor dit zogeheten hbo-trilemma. De commissie onderkent dat de impact van de verhoogde kwaliteitseisen moeilijker bleek in te schatten dan gedacht; veel hogescholen hebben hun ambities bij studiesucces niet kunnen realiseren. Daarbij komt dat een aantal instellingen op onderdelen last heeft gehad van vertraagde wet- en regelgeving. De commissie heeft deze voor het hbo generieke factoren die de resultaten op het gebied van studiesucces beïnvloed hebben, meegenomen in haar overwegingen. De commissie is zich bewust van het feit dat maatregelen ter bevordering van het studiesucces soms een vertraagde doorwerking hebben. Ten aanzien van de effecten van de verhoging van de norm voor het eindniveau heeft de commissie waargenomen dat het verschil tussen het rendement na vijf jaar en het rendement na zes jaar bij de hogeschool de laatste jaren niet merkbaar is toegenomen. De commissie kan aan dit gegeven derhalve niet onttrekken dat bij steeds meer studenten het moment van afstuderen onder invloed van de hogere kwaliteitseisen zou zijn uitgesteld.

De commissie acht daarnaast de volgende factoren van belang. De samenstelling van de instroompopulatie is in de laatste jaren in beperkte mate veranderd. Ten opzichte van vergelijkbare instellingen heeft een relatief klein aandeel, ongeveer 8%, van de NHTV instroom een niet-westerse allochtone achtergrond: dit aandeel is licht gestegen. Hetzelfde geldt voor de mbo-instroom van ongeveer 27%. De vwo-instroom, die bij NHTV relatief groter is dan bij andere hogescholen, is de afgelopen jaren fors gedaald: van 17% in 2009 naar bijna 13% in 2015. Van deze samenstelling en ontwikkeling van de instroom gaat naar het oordeel van de commissie een neerwaarts effect uit op de mate van doelbereiking bij het studiesucces.

De commissie constateert dat de uitval bij NHTV is gedaald en een niveau heeft bereikt dat vergelijkbaar is met dat bij hogescholen van vergelijkbare omvang. Tevens constateert ze dat het rendement vanaf 2012 een dalende trend kent en dat de in 2015 bereikte waarde ver verwijderd is van de streefwaarde. De commissie stelt vast dat het rendement in absolute zin met 65,5% nog steeds gunstig afsteekt bij het rendement van vergelijkbare hogescholen.

Conclusie

De commissie concludeert dat de ambitie ten aanzien uitval is gerealiseerd, dat de ambitie ten aanzien van de switch vrijwel is gerealiseerd en dat de ambitie ten aanzien van het bachelorrendement niet is gerealiseerd. Niettemin beoordeelt de commissie, alles overwegende en na toelichting door de instelling, de resultaten ten aanzien van het aspect studiesucces als positief.

3.3 Maatregelen met betrekking tot onderwijsintensiteit, docentkwaliteit en indirecte kosten

De commissie constateert ten aanzien van de maatregelen ter bevordering van de onderwijskwaliteit het volgende. In 2015 beschikte 82% van het docerend personeel van NHTV over een master degree of PhD; de nulmeting bedroeg 74,4%. De streefwaarde van 85% is niet behaald, maar de commissie constateert wel dat het gerealiseerde percentage hoog is, vergeleken met veel andere hogescholen. NHTV investeert in opleidingstrajecten van medewerkers voor didactische bekwaamheid en een master degree. Zij noemt enkele factoren waarom het geambieerde niveau van master opgeleide

docenten nog niet bereikt is. Een groep van negentien docenten is nog bezig met de masteropleiding en had deze, tegen de verwachting in, nog niet in 2015 afgerond. Verder merkt NHTV op dat een aantal medewerkers zonder master degree de komende jaren met pensioen zal gaan. Als gevolg daarvan zal het aandeel docenten met een master degree in de nabije toekomst oplopen naar 88%. Daarnaast is op een aantal vakgebieden waarin NHTV onderwijs biedt, het aandeel masteropgeleiden op de arbeidsmarkt relatief beperkt. Mede in dit verband heeft NHTV er, met het oog op de kwaliteit van het onderwijs, voor gekozen een aantal ervaren praktijkmensen met specialistische kennis als docent-trainees aan te nemen. Hierdoor zijn in de afgelopen jaren meer docenten zonder master ingestroomd dan uitgestroomd. De commissie heeft deze argumenten in haar beoordelingen betrokken. Zij stelt allereerst vast dat het hoge streefpercentage van NHTV passend is bij de ambitie van NHTV zich als gespecialiseerde hogeschool voor hoger beroeps- en academisch onderwijs te profileren. Ze merkt op dat een aantal van de door NHTV aangedragen factoren ook al aan de orde waren in 2012, bij het formuleren van de prestatieafspraken. Tegelijkertijd constateert de commissie dat NHTV veel investeert in de opleiding van haar docenten en dicht bij het gestelde doel is uitgekomen.

Ten aanzien van het aspect onderwijsintensiteit constateert de commissie dat alle voltijd bacheloropleidingen van NHTV in het studiejaar 2015-2016 voldoen aan de eis van een minimum van twaalf geprogrammeerde contacturen per week in het eerste jaar. Twaalf uur is het vereiste minimum, maar de commissie stelt vast dat er ook opleidingen zijn met veel meer contacturen.

Wat betreft de maatregelen die zijn vastgelegd in de prestatieafspraken over de indirecte kosten hanteert NHTV de verhouding onderwijzend personeel versus onderwijsondersteunend personeel (OP/OOP ratio). Het aandeel OP (onderwijzend en onderzoekend personeel) is ten opzichte van de nulmeting gestegen van 64,1% naar 67,1%, het aandeel OOP is 32,9%. Met een ratio van 2,04 heeft NHTV het gestelde doel (ratio van minimaal 2,0) behaald.

Conclusie

De commissie concludeert dat NHTV haar ambities ten aanzien van de onderwijsintensiteit en de indirecte kosten heeft gerealiseerd. De ambitie ten aanzien van de docentkwaliteit is niet gerealiseerd. Niettemin beoordeelt de commissie, alles overwegende en na de toelichting door de instelling, de resultaten ten aanzien van het aspect maatregelen ter bevordering van onderwijskwaliteit als positief.

3.4 Aanvullende overwegingen

In aanvulling op bovengenoemde overwegingen wijst de commissie op de volgende factoren. NHTV heeft de ambities met betrekking tot het bachelorrendement en de docentkwaliteit niet gerealiseerd. Bij de laatste heeft ze wel een hoge score van 82% bereikt ten aanzien van het percentage docenten met een master of PhD. NHTV heeft in de prestatieafspraken naast de verplichte indicatoren een aanzienlijk aantal facultatieve indicatoren opgenomen. Op het merendeel daarvan zijn de ambities gerealiseerd. Verder constateert de commissie dat recente gegevens van NHTV wijzen op een trendbreuk in de ontwikkeling van het rendement. Het rendement van cohort 2011 stijgt naar 67,4%. Ook de voorlopige gegevens voor het propedeuserendement, de uitval en de switch bewegen in de goede richting.

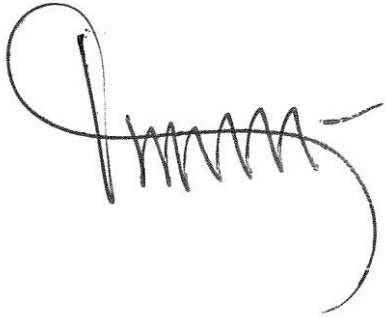
4. Advies aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

In verband met het vaststellen van de gevolgen, bedoeld in artikel 13, eerste lid, van het Besluit experiment prestatiebekostiging (Staatsblad 2012, 534) komt de commissie op grond van de beoordeling van de rapportage van NHTV tot het volgende advies aan de minister van OCW.

De commissie beoordeelt de resultaten ten aanzien van:

1. het aspect kwaliteit en excellentie als positief,
2. het aspect studiesucces als positief, en
3. het aspect maatregelen als positief.

Namens de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large initial 'F' followed by a series of loops and a long horizontal stroke.

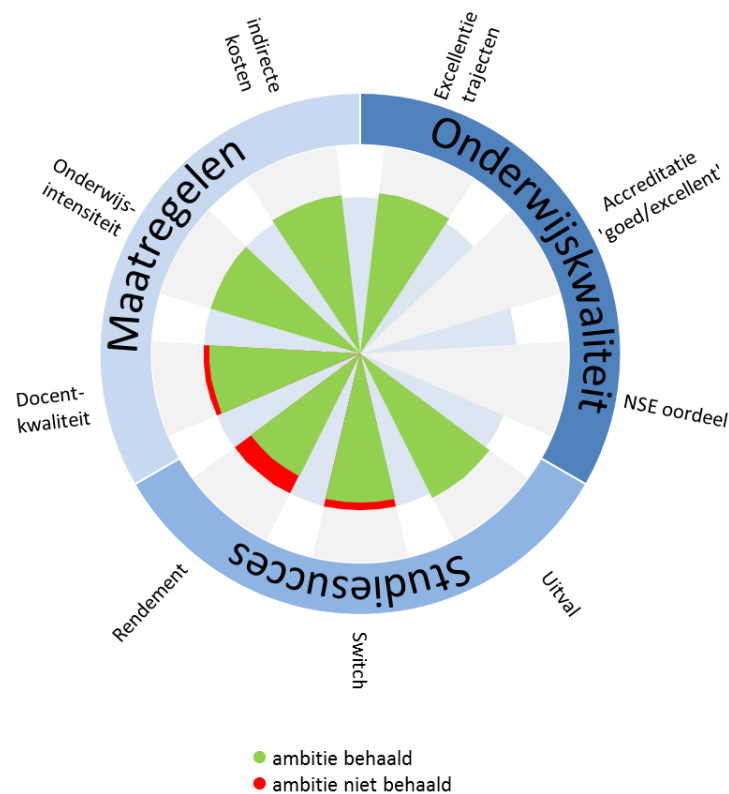
prof. dr. F.A. van Vught, voorzitter

Bijlage 1

Scores verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

	nulmeting	ambitie	realisatie 2015
Uitval	28,3	28	27,2
Switch	4,2	4	4,2
Bachelorrendement	74	75	65,5
Deelname aan excellentietrajecten	0	3	3,1
Docentkwaliteit	74,4	85	82
Onderwijsintensiteit	0	0	0
Indirecte kosten; ratio OP/OOP	1,79	2	2,04

Ratio realisatie 2015 en ambitie

In bovenstaande figuur wordt de realisatie op de verplichte indicatoren weergegeven in relatie tot de ambitie op die indicatoren. Als de realisatie de ambitie overstijgt is het segment groter dan de binnenste cirkel. Blijft de realisatie achter bij de ambitie dan kleurt het niet behaalde deel van de ambitie rood. Hoe groter het rode gedeelte hoe verder de realisatie relatief van de ambitie verwijderd is gebleven.

BIJLAGE 2

Voortgang van het Centre of expertise CELTH van NHTV

Overwegingen ten aanzien van de integrale zwaartepuntvorming rond onderwijs en onderzoek

Het CoE heeft voortgebouwd op een eerder ingezette nieuwe aanpak rondom vier onderzoeksthema's en multidisciplinaire task forces die werken aan concrete vragen uit de praktijk. Met een groot aantal gerealiseerde of lopende projecten (waarover wordt gepubliceerd), participerende studenten, in de projecten actieve bedrijven en een oplopende projectomvang kent het CoE een forse omvang en impact. Tekenend voor de verworven positie en erkenning van het CoE is dat het bedrijfsleven hieraan substantieel bijdraagt. De commissie heeft waardering voor de grote stappen voorwaarts die het CoE nu - na een aanvankelijk voorzichtige start - heeft gezet. Met het oog op de verduurzaming adviseert de commissie wel om de resultaten nadrukkelijker te relateren aan gestelde doelen en ambities en om scherper onderscheid te maken naar verschillende doelgroepen (studenten, docenten, bedrijven). Daarmee kan het toekomstperspectief van het CoE naar interne en externe stakeholders worden verhelderd, het zicht op de weg daarnaartoe worden verscherpt en de grip op de voortgang worden verstevigd. De commissie constateert dat het CoE zich op dit criterium aan het begin van *de uitbreidingsfase*¹ bevindt, en benoemt als aandachtspunten het expliciteren van de impact door nadrukkelijker te differentiëren naar doelgroepen en het inhoudelijk (leven lang leren; innovatie) en geografisch opschalen van activiteiten, door nationale en internationale netwerken intensiever te benutten.

Overwegingen ten aanzien van de cofinanciering en publiek-private(-publieke) samenwerking

De commissie constateert dat het CoE zich steeds nadrukkelijker bewijst als aanjager van vernieuwing, waarbij het CoE sterk is georiënteerd op onderwijs en onderzoek en in de toekomst een sterkere focus op innovatie met en voor bedrijven wil ontwikkelen. De drie hogescholen zijn de primaire eigenaar van het CoE; de bedrijven zijn betrokken in de professional board. Hoewel hiermee nog geen sprake is van gedeeld eigenaarschap, waardeert de commissie de wijze waarop het CoE bedrijven aan zich weet te binden, zeker gezien de complexiteit van de sector (met veel midden- en kleinbedrijf en lage winstmarges). Verwezenlijking van mede-eigenaarschap en het vergroten van de financiële bijdrage uit de markt zijn evenwel belangrijk voor de verduurzaming van het CoE en voor het in de toekomst kunnen handhaven van het ambitieniveau.

De commissie constateert dat het CoE zich ten aanzien van dit criterium aan het begin van *de uitbreidingsfase* bevindt, en benoemt als aandachtspunten het vergroten van het mede-eigenaarschap van de bedrijven, en - zoals het CoE ook zelf aangeeft - het vergroten van het interne draagvlak en een betere afstemming en samenwerking tussen de zeven betrokken academies van de hogescholen, van opleidingsdirecteuren en lectoren.

¹ De commissie maakt gebruik van *het fasenmodel publiek-private samenwerking in het beroepsonderwijs*. In dat model worden vijf fasen van ontwikkeling onderscheiden: 1: Starten; 2: Ontwikkelen; 3: Valideren; 4: Uitbreiden; 5: Onderhouden. Voor meer informatie over dit model: zie www.rcho.nl of www.publiekprivaatsamenwerken.nl.